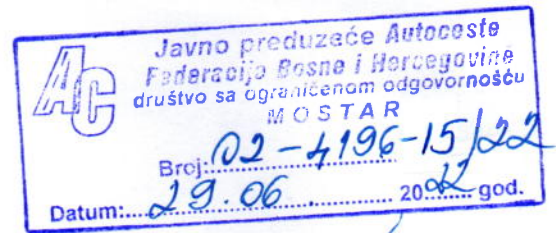

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON
OPĆINSKI SUD U MOSTARU
Broj: 58 0 P 211881 19 P
Mostar, 23.06.2022.

Tužitelj: Lidiya i Marina Berberović
Tuženi: z.z.Federalno pravobraniteljstvo Sarajevo
Radi: Ostali
Vrijednost: 5.000,00 KM

ADVOKAT MILENKO KRČUM,
FEDERALNO PRAVOBRANILAŠTVO SARAJEVO
JP AUTOCESTE FBIH,

U prilogu ovog akta dostavljamo Vam odluku Županijskog/Kantonalnog suda Mostar
br.58 0 P 211881 22 Gž od 15.06.2022.godine.

Sudac:
Gordana Puljarević

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U MOSTARU
Broj: 58 0 P 211881 22 Gž
Mostar, 15.06.2022. godine

Kantonalni sud u Mostaru, u vijeću sastavljenom od sudija: Vere Sudar, kao predsjednice vijeća, Rabije Tanović i Silvane Šuman, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1. Lidije Berberović, Ortiješ b.b. Mostar i 2. Marine Berberović, Oriješ b.b. Mostar, kao nasljednika umrlog Vujadina Berberović, 3. Slavka Berberović, Ortiješ b.b. Mostar, 4. Gruje Berberović, Ortiješ b.b. Mostar i 5. Nure Stein, Kosor b.b. Mostar, koje zastupa punomoćnik Milenko Krčum, advokat iz Mostara, ul. Kralja Petra Krešimira IV, b.b. Mostar, protiv tuženog Federacija Bosne i Hercegovine, kojeg zastupa zakonski zastupnik, Federalno pravobranilaštvo Sarajevo, ul. Valtera Perića 15, Sarajevo, radi zaštite od diskriminacije, v. sp. 5.000,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog na presudu Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 P 211881 19 P od 28.12.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 15.06.2022. godine, donio je

P R E S U D U

Žalba tuženog se uvažava, prvostepena presuda preinačava na način da se u cijelosti odbija tužbeni zahtjev tužitelja.

O b r a z l o Ź e n j e

Prvostepenom presudom utvrđeno je „da je tužena povrijedila pravo tužitelja na jednako postupanje-neizravno diskriminirala tužitelje kod donošenja Prostornog plana područja posebnih obilježja usvojenog na sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine 27.01.2017.godine i sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj dana 09.02.2017.godine kao i kod donošenja Odluke Vlade Federacije BiH o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju objavljene u „Službenim novinama Federacije BiH“, br. 101/18 od 19.12.2018.godine u dijelu koji se odnosi na poddionicu autoputa Mostar Jug-Tunel Kvanj, na način da su kod odlučivanja, nesrazmjerno javnom interesu, povrijedili pravo na povratak tužitelja kao pripadnika povratničke populacije-pravo na povratak raseljenih i izbjeglica u svoj dom, zajamčeno Ustavom Federacije BiH koje podrazumijeva i pravo na ostanak nakon povratka u svoj prijeratni dom, kao i pravo na imovinu, propuštajući da zadiranje u prava tužitelja, a posebno zadiranje u pravo na imovinu, ograniče na najnužniju mjeru srazmjernu javnom interesu za izgradnju autoputa.“ (stav I). Zabranjena je primjena navedenih odluka u odnosu na tužitelje u svim postupcima od pravnog značaja (stav II).

Obavezan je tuženi da tužiteljima naknadi troškove postupka u iznosu od 840,00 KM u roku od 30 dana (stav III).

Na ovu presudu žalbu je blagovremeno izjavio tuženi kojom presudu pobija u cijelosti, predlažući da se žalba uvaži, prvostepena presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje ili da se prvostepena presuda preinači. Žalbu podnosi iz svih zakonom predviđenih razloga s obrazloženjem da je neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja da je tužena donošenjem Prostornog plana područja posebnih obilježja od značaja za Federaciju BiH „Autocesta na koridoru V C“ i donošenjem Odluke Vlade F BiH o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju povrijeđeno pravo tužitelja na jednako postupanje, odnosno da je utvrđeno da su tužitelji posredno diskriminirani, da je povrijeđeno njihovo pravo na ostanak nakon povratka u njihov prijeratni dom, kao i pravo na imovinu, jer se donošenjem navedenih dokumenata nije vršila nikakva diskriminacija, ni po kojem osnovu, naročito ne po nacionalnom osnovu. Postupajući sud smatra nenadležnim za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari, jer se tužba odnosi na povredu više građanskih prava zagwarantovanih Ustavom za šta je nadležan Ustavni sud, a tužitelji kao fizička lica nisu ovlašteni na predlaganje ocjene ustavnosti istih. Tužbu smatra neurednom iz razloga što na strani tuženog postoji jedinstveno materijalno suparničarstvo F BiH, Federalnog ministarstva saobraćaja i veza i JP Autoceste F BiH d.o.o. Mostar, koji su pored označenog tuženog morali biti obuhvaćeni tužbom, jer donesena presuda bi u protivnom ostala bez dejstva, zato što ne obavezuje Federalno ministarstvo saobraćaja i veza, niti Autoceste F BiH zato što nisu stranke u ovom postupku, iako je Odlukom Vlade F BiH o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju kao korisnik eksproprijacije označeno JP Autoceste F BiH. Presudu smatra kontradiktornom samoj sebi, jer je već u dispozitivu presude utvrđenjem da je tužena povrijedila pravo na jednako postupanje – indirektno diskriminirala tužitelje, što je protivrječno zakonskoj definiciji posredne diskriminacije, čime je sud pomiješao uslove za postojanje neposredne i posredne diskriminacije. Presuda se ne može preispitati, jer sud nije neposredno utvrđivao po kojem kriteriju i koja grupa je diskriminirana, te koja je kontrolna grupa u odnosu na onu koja je diskriminirana. Pravo na imovinu uživa svako lice bez izuzetka, pa se lišenje imovine u javnom interesu ne mora vezati ni za koju specifičnu grupu, čime se sud bavio u presudi, u vezi s čim je dao pogrešno obrazloženje, jer je propustio utvrditi da je u konkretnom slučaju pravo na imovinu ograničeno upravo u javnom interesu, a uz to pravo na imovinu koje spominje sud nije element diskriminacije, zaključujući da tužitelji uopšte nisu učinili vjerovatnim postojanje diskriminacije iz člana 2. stav 1. Zakona o diskriminaciji. To objašnjava sudskom praksom po pitanju standarda vjerovatnosti kojeg je tužitelj dužan dokazati.

Tužitelji su dali odgovor na žalbu tuženog.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama žalbenih razloga kao i razloga na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u skladu sa članom 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“, broj: 53/03, 73/05, 19/06, 98/15, u daljem tekstu ZPP), odlučeno je kao u dispozitivu ove presude iz sljedećih razloga:

Osnovana je žalba tuženog.

Prvi prigovor koji ističe tuženi je prigovor apsolutne nenadležnosti suda, jer je prema navodima žalbe, za ocjenu da li postoje povrede prava na imovinu i prava na prijeratni dom isključivo nadležan Ustavni sud.

Prije svega predmet tužbenog zahtjeva u ovoj pravnoj stvari jeste utvrđenje da je tuženi povrijedio pravo tužitelja na jednako postupanje, odnosno da je indirektno diskriminirao tužitelje kod donošenja Prostornog plana područja posebnih obilježja usvojenog na sjednici

Zastupničkog doma Parlamenta F BiH 27.01.2017. godine, a kasnije ina sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije BiH od 09.02.2017. godine (u daljem tekstu: Prostorni plan), kao i kod donošenja Odluke Vlade Federacije o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju objavljene u Službenim novinama F BiH, broj: 101/18 od 19.12.2018. godine (u daljem tekstu: Odluka) u vezi sa gradnjom poddionice autoputa Mostar-Jug-Tunel Kvanj, čime je kod odlučivanja, nesrazmjerno javnom interesu povrijeđeno pravo na povratak tužitelja kao pripadnika povratničke populacije..., te da se zabrani primjena navedenih odluka u odnosu na tužitelje u svim postupcima od pravnog značaja.

U skladu sa odredom člana 11. Zakona o zabrani diskriminacije („Sl. glasnik BiH“ broj 59/09 i 66/16, u daljem tekstu: Zakon) propisano je da svako lice ili grupa lica koja smatra da je diskriminisana može tražiti zaštitu svojih prava putem postojećih sudskih i upravnih postupaka.

Da je za utvrđenje diskriminacije nadležan redovan sud govori i odredba stava 2. člana 11. Zakona prema kojoj je i u slučajevima u kojima povreda prava na jednako postupanje proizilazi iz upravnog akta, žalba u upravnom postupku i eventualno pokretanje upravnog spora na osnovu zaštite od diskriminacije, a kojom se zahtjeva poništenje takvog upravnog akta neće spriječiti lice iz stava 1. ovog člana da pokrene sudski postupak za zaštitu od diskriminacije.

Odredbom stava 3. istog člana određeno je da svi konkretni zahtjevi navedeni u članu 12. ovog zakona (posebne tužbe za zaštitu od diskriminacije), kao pojedinačni ili zajednički, mogu se tražiti u svrhu podnošenja tužbe u parničnom postupku.

Odredbom člana 12. Zakona propisano je da lice ili grupa lica kojii su izloženi bilo kojem obliku diskriminacije, ovlaštenu su podnijeti tužbu kojom , između ostalog, mogu tražiti a) utvrđivanje da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, ...b) zabranu preduzimanja radnji kojima se krši ili može prekršiti pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice, c) ... d)

Dakle, iz tužbenog zahtjeva tužitelja nesumnjivo proizilazi da su tužitelji podnijeli tužbu iz odredbe člana 12. stav 1. tačka a) i b) Zakona.

Na osnovu stava 3. člana 11. Zakona jasno proizilazi da je u konkretnoj pravnoj stvari tužba podnesena stvarno i mjesno nadležnom Općinskom sudu u Mostaru, zbog čega ne stoje navodi žalbe da je o predmetnom tužbenom zahtjevu mogao raspravljati samo Ustavni sud.

Istina, tužba i tužbeni zahtjev se odnose na utvrđenje da je tuženi diskriminisao tužitelje tako što je kod odlučivanja o Prostornom planu i Odluci, nesrazmjerno javnom interesu, povrijedio pravo na povratak tužitelja kao pripadnika povratničke populacije-pravo na povratak raseljenih i izbjeglica u svoj dom, zajamčeno Ustavom BiH i Ustavom F BiH, koje podrazumijeva i pravo na ostanak nakon povratka, kao i pravo na imovinu, što je način na koji tužitelji kažu da su diskriminisani, što opet ne prelazi granice nadležnosti redovnog suda, pa je žalbu tuženog u prednjem smislu valjalo odbiti kao neosnovanu.

Žalbom se također neosnovano ukazuje da na strani tuženog postoji jedinstveno materijalno suparničarstvo i da to proizilazi iz Odluke Vlade tuženog o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju dionice autoceste Mostar-Jug-Buna poddionica Mostar-Jug-Tunel Kvanj na trasi koridora V C, broj: 1435/2018 od 12.12.2018. godine.

Tačkom 2. ove Odluke utvrđeno je da je korisnik eksproprijacije nekretnina potrebnih za izgradnju objekta iz tačke 1. ove Odluke JP Autoceste F BiH d.o.o. Mostar. Prema tački 3. ove Odluke sredstva za realizaciju iste osigurati će korisnik eksproprijacije, odnosno JP Autoceste F BiH, u skladu sa planom poslovanja za 2018. godinu i trogodišnjim planom poslovanja za period 2018-2020 godine.

Dakle, iz odredbe tačke 3. ove Odluke proizilazi da je investitor gradnje spornog objekta JP Autoceste F BiH. Tačkom 4. predmetne Odluke propisano je da je za realizaciju iste

zaduženo Federalno ministarstvo saobraćaja i veza i JP Autoceste F BiH d.o.o. Mostar, svako u okviru svojih zakonom utvrđenih nadležnosti.

Predmetnim tužbenim zahtjevom ne traži se da se utvrde ništavim Prostorni plan i Odluka, pa da bi uz Federaciju BiH kao tuženi u ovom postupku moralo biti označeno i JP Autoceste F BiH, zbog čega je žalbu i u tom dijelu valjalo odbiti.

Međutim, žalba tuženog je osnovana, jer je stav ovoga suda da u konkretnom slučaju tužitelji nisu diskriminirani po navedenom osnovu, niti na opisani način.

Ustavom F BiH (Sl. novine F BiH 1/94, te brojni amandmani na Ustav F BiH objavljeni u Službenim novinama F BiH broj:1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 60/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08, u daljem tekstu: Ustav), u odredbi glave II (Ljudska prava i osnovne slobode), u odredbi člana 2. propisuje da će Federacija osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodnih priznatih prava i sloboda utvrđenih u dokumentima navedenim u aneksu ovog Ustava. Posebno: ..., d) zabranu svake diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, spolu, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu, ...k) imovinu,

U odredbi člana 3. glave II Ustava propisano je da sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo slobodnog povratka u prebivališta iz kojeg su prognani.

Odredbom člana 4. glave II Ustava propisano je da sva lica imaju pravo, u skladu sa Aneksom VII Općeg okvirnog sporazuma na povrat ukupne imovine koje su lišena tokom etničkog progona i neprijateljstva od 1991. godine, te na naknadu ukupne imovine koja im se ne može povratiti

Odredbom člana 20. Ustava, u glavi IV- Struktura federalne vlasti, propisane su nadležnosti Parlamenta F BiH, čijim je stavom 1. propisano: Pored ostalih nadležnosti utvrđenih u ovom Ustavu Parlament Federacije nadležan je za: ... d) donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti. ... , k) vršenje drugih nadležnosti koje su mu povjerene.

Predmetni Prostorni plan Parlament Federacije donio je u granicama svoje nadležnosti propisane Ustavom i članom 5. i 19. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou F BiH (Sl. novine F BiH br.2/06; 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10, 85/21 i 92/21), u zakonom propisanom postupku.

Ovaj sud nije nadležan da preispituje postupak donošenja Prostornog plana, niti odluka, ali su tužitelji mogli uticati na donošenje istog preko svojih predstavnika koje su birali u Predstavnički dom i Dom naroda Parlamenta F BiH.

Tužitelji u tužbi ističu da su kao povratnici srpske nacionalnosti, odnosno pravoslavne vjeroispovjesti, diskriminirani u odnosu na stanovnike pretežno katoličke vjeroispovijesti koji se izjašnjavaju kao pripadnici hrvatskog naroda (str. 2. tužbe, koje označava kao usporednu grupu), odnosno stanovništvo koje se izjašnjava kao Bošnjaci- vlasnici parcela u dolini Neretve, sjeverno od Mostara (koje označava kao usporednu grupu na str. 3. tužbe).

Nije sporno da aktuelni tužitelji nisu isključivo pripadnici srpskog naroda, niti su pripadnici pravoslavne vjeroispovijesti, što proizilazi iz same tužbe i podneska tužitelja od 17.12.2020. godine, kojim je „precizirao“ tužbeni zahtjev, a ni eksproprisane nekretnine na poddionici Koridora Vc Mostar Jug – Tunel Kvanj nisu isključivo u vlasništvu pripadnika jednog naroda, niti pripadnika jedne vjeroispovijesti, nego pripadaju licima različitih nacionalnosti i različitih vjeroispovijesti.

Dakle, predmetna poddionica Koridora Vc ne prelazi preko nekretnina u isključivom vlasništvu pripadnika jednog naroda, nego su u vlasništvu pripadnika različitih nacionalnosti, što dokazuje i predmetna tužba, jer aktuelni tužitelji nisu samo pripadnici srpskog naroda, niti su pripadnici pravoslavne vjeroispovijesti, a ni vlasnici nekretnina koje su eksproprisane u opštem interesu nisu svi povratnici (ima i Bošnjaka starosjedilaca), što znači da nema diskriminacije ni po nacionalnom, ni po socijalnom osnovu.

Vlada Federacije F BiH donijela je Odluku o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju dionice autoputa- Buna, poddionica Mostar Jug- tunel Kvanj, na trasi Koridora Vc, na osnovu odredbe člana 14, u vezi sa članovima 3. čl. 4. čl. 5. i čl. 6. Zakona o eksproprijaciji (Sl. novine F BiH, broj: 70/07; 36/10; 25/12; 8/15- Odluka Ustavnog suda i 34/16) u opštem interesu. Ova Odluka je usaglašena sa Prostornim planom područja posebnih obilježja od značaja za F BiH „Autocesta na koridoru Vc“ za period od 20 godina, a pogađa pripadnike svih nacionalnosti i pripadnike svake vjeroispovijesti čije se nekretnine nalaze u predmetnom području. Takva odluka ne pogađa isto sva lica na koja se odnosi, što zavisi od dosta faktora i objektivne i subjektivne prirode.

Činjenica je da je ta odluka donesena na osnovu Ustava i Zakona o eksproprijaciji, u javnom interesu, a javni interes uvijek je iznad pojedinačnog interesa. Odluke donesene u javnom interesu obavezujuće su za sva lica na koja se odnose, te su ih dužni poštovati i pojedinci koji nisu saglasni sa istima, kao tužitelji u ovom slučaju, jer je postojao legitiman cilj za donošenje Prostornog plana i Odluke.

Iz mnoštva Zapisnika Službe za nekretnine Grada Mostara, kao i dosta rješenja o eksproprijaciji uloženi u spis, proizilazi da je više desetina lica srpske nacionalnosti iz povratničkog naselja Ortiješ sa predmetnog područja prihvatilo Odluku Vlade Federacije od 12.12.2018. godine, odnosno saglasili se sa eksproprijacijom svojih nekretnina i sporazumno sa organom uprave utvrdili naknadu za ekspropisane nekretnine.

Iz navedenog proizilazi da uopšte nema uslova za kvalifikaciju ponašanja tuženog diskriminatornim, ni utvrđenju da je tuženi počinio diskriminaciju na opisani način, u skladu sa odredbom člana 3. stav 2. Zakona, jer u grupi koja smatra da je diskriminisana odnosno u grupi čije su nekretnine ekspropisane u cilju izgradnje koridora Vc nisu samo povratnici i nisu isključivo Srbi, a ni uporednu grupu ne čine samo lica bošnjačke i hrvatske nacionalnosti i islamske i katoličke vjeroispovijesti, nego su pripadnici svih nacionalnosti, pa nije bilo osnova za usvajanje tužbenog zahtjeva tužitelja.

Zbog navedenog ovaj sud je žalbu tuženog uvažio i preinačio prvostepenu presudu bez zakazivanja glavne rasprave, na osnovu odredbe člana 229. tačka 2. ZPP-a, jer je svoju odluku zasnovao na materijalnim dokazima u spisu, a ne na iskazima saslušanih svjedoka.

Imajući u vidu prednje navedeno ovaj sud je na osnovu člana 224. stav 1. tačka 5. i člana 229. tačka 2. ZPP- a, odlučio kao u dispozitivu ove presude.

Predsjednica vijeća

Vera Sudar

1000
1000
1000
1000

1000
1000
1000
1000

1000
1000
1000
1000

1000
1000
1000
1000

1000
1000
1000
1000

1000
1000
1000
1000

1000
1000
1000
1000

